

Diverse

A

acklamation * ► beslutsfattande med hjälp av ja- och nejrop, utan votering

acklimatisera sig * ► vänja sig vid nya förhållanden

adekvat * ► som motsvarar givna krav

adjungera * ► tillfälligt uppta någon som medlem, dock utan att personen får samma befogenheter som ordinarie medlemmar

affektionsvärde * ► värde baserat på personliga känslor och minnen och oberoende av ekonomiskt och konstnärligt värde

aga * ► 1. kroppslig bestraffning 2. bestraffa kroppsligt

ajournera * ► avbryta för att senare återuppta t.ex. en sammankomst

aktion * ► aktivt ingripande, ofta i överhängande situation

aktivera * ► göra aktiv; få att fungera

aktivitet * ► verksamhet som kräver aktivt deltagande

aktsam * ► som handlar på ett sätt som är avsett att undvika skada

allmänna val * ► på allmän rösträtt baserade val till riksdagen, landsting och kommunfullmäktige

ambition * ► medveten inriktning för att nå ett mål

ambulerande * ► som ständigt växlar plats för sin verksamhet, särskilt om verksamhet som normalt är stationär

analys * ► 1. djupgående och noggrann undersökning av abstrakt företeelses beståndsdelar 2. sönderdelning av ett ämne för bestämning av dess beståndsdelar

andel * ► 1. relativ delaktighet t.ex. i visst resultat genom viss prestation 2. relativ mängd

andrahandslägenhet * ► lägenhet som man hyr i andra hand, d.v.s. av en annan hyresgäst

anförtro * ► i förtroende meddela; med förtroende överlämna el. låta få

anförvant * ► släkting

angelägenhet * ► fråga som särskilt berör någon och som fordrar någon typ av åtgärd

anhörig * ► som är bland de närmaste släktingarna

animalisk * ► som härstammar från djurriket

anlita * ► söka upp el. använda för att få hjälp

anmoda * ► ge formellt bindande uppmaning om viss handling

anmärkning * ► 1. påvisande av fel 2. kortare yttrande el. kommentar

anslag * ► 1. skriftligt meddelande uppsatt på väl synlig plats 2. summa pengar som beviljats för visst ändamål av myndighet e.d.

anspråk * ► krav för egen räkning på materiella värden

anstränga * ► hårt utnyttja förmågan el. kapaciteten hos någon el. något

anstötlig * ► som kan väcka förargelse

ansvarsnämnd * ► myndighet som utreder om personal inom visst verksamhetsområde har gjort sig skyldig till fel i yrkesutövningen

ansökan * ► formell begäran till någon

anteckning * ► kortare nedskrivna text avsedd som stöd för minnet

anvisa * ► 1. ge upplysning om något 2. bevilja medel

argument * ► anförd omständighet som används för övertalning el. bevisning av viss ståndpunkt

arkivera * ► inordna i arkiv

assistent * ► medhjälpare; även titel på vissa institutioner o.dyl.

association * ► 1. spontant uppkommande idémässig förbindelse mellan olika föreställningar 2. anknytning, ibland av lösare och mer tillfällig art

attest * ► 1. skriftligt intyg om att viss förrättning skett 2. om själva underskriften

attityd * ► inställning

auktoritet * ► 1. rätt till maktutövning 2. erkänt pålitlig sakkunskap

avbeställning * ► det att upphäva beställning

avbrott * ► tillfälligt uppehåll i förlopp

avfart * ► kortare vägsträcka som leder fordon från en större väg till en mindre

avflyttning * ► det att flytta bort från viss bostad, ofta till annan ort

avföra * ► se till att någon el. något försvinner ur visst sammanhang

avgift * ► fastställt pris som betalas för viss tjänst el. rättighet

avgiftsbelagd * ► för att få utnyttja t.ex. en tjänst krävs en betalning, avgift

avgiftsfri * ► för att få utnyttja t.ex. en tjänst krävs ingen betalning, avgift

avgöra * ► utföra det slutgiltiga valet i viss fråga bland de föreliggande möjligheterna

avhängig * ► som på ett avgörande sätt påverkas av givna omständigheter

avi * ► kort skriftligt meddelande om ankomst av försändelse

avmönstring * ► avslutande av tjänstgöring, t.ex. på ett fartyg el. i militära sammanhang

avregistrera * ► låta stryka ur offentligt register

avråda * ► råda någon att avstå från något

avsiktlig * ► som utförts med avsikt

avskrift * ► skriven kopia

avsteg * ► mindre avvikelse

avstå * ► låta bli att utnyttja el. utföra något som man är berättigad till el. som är av värde

avställa * ► ställa undan på särskild yta e.d.; ta tillfälligt ur drift

avställning * ► avregistrering av bil under viss period

avstänga * ► förbjuda någon att utöva viss verksamhet, särskilt idrotts- el. yrkesverksamhet

avsäga sig * ► förklara sig avstå från något

avveckla * ► gradvis upphöra med någon verksamhet

avvägning * ► noggrann avpassning

B

- backkrön** * ► högsta punkt av uppåtstigande vägsträcka
- bankgiro** * ► system för överföring av medel mellan konton
- barnsäker** * ► ofarlig för barn
- bedöma** * ► fälla ett värderande uttalande över något
- bedömningsgrund** * ► bakomliggande fakta för värderande uttalande över något
- befogad** * ► som grundas på övertygande skäl
- begravningsbyrå** * ► företag som sköter praktiska arrangemang i samband med begravning
- begravningshjälp** * ► ekonomiskt bidrag till begravningskostnader
- bekräfta** * ► fastslå riktigheten av någonting
- bekänna** * ► medge sig vara skyldig till något
- belasta** * ► utsätta för yttre påfrestning
- beläggning** * ► 1. täckande lager 2. andel upptagna platser på en institution e.d.
- beredning** * ► 1. det att ta fram beslutsunderlag i fråga, ärende etc. 2. särskild kommitté som bereder viss typ av ärende
- beredskap** * ► det att vara beredd på kommande utveckling
- beriktigande** * ► riktig uppgift som ersätter en tidigare felaktig
- beräknande** * ► person som inriktar sitt handlande endast på egna fördelar
- berättigad** * ► 1. som har viss rättighet 2. som grundas på goda skäl
- besvärande** * ► som orsakar besvär
- betyg** * ► 1. dokument som redovisar någons kunskaper, egenskaper el. bakgrund 2. värderande omdöme om kunskaper, färdigheter el. utförd arbetsinsats
- betänkande** * ► skriftlig redogörelse för resultatet av utredning i viss fråga
- bevaka** * ► hålla under uppsikt för att kunna tillvarata vissa intressen
- bevekelsegrund** * ► underliggande motiv för visst handlande e.d., ofta känslobaserat
- bifalla** * ► besluta om formellt godkännande
- bilateral** * ► som innefattar två parter; om avtal, förhandlingar etc.
- bilbarnstol** * ► speciell insats som sätts fast i bilsäte för att öka säkerheten för barn upp till ca fyra år
- bilbesiktning** * ► officiell besiktning av bil
- bildningsförbund** * ► sammanslutning av bildningsorganisationer
- blankett** * ► ark med fält avsett för ifyllning av olika uppgifter
- blindskrift** * ► skriftsystem baserat på blindalfabet
- blodsutgjutelse** * ► det att människor skadas el. dödas som resultat av någon handling
- bonus** * ► gottgörelse som utgör t.ex. belöning eller rabatt av något slag
- borgarråd** * ► kommunalpolitiker i Stockholms stad, motsvarande kommunalråd
- borgerlig vigsel** * ► sedan 1908 ett alternativ till kyrklig vigsel
- bostadsbrist** * ► brist på bostäder
- bostadsförmedling** * ► inrättning för fördelning av lediga bostäder
- bostadsrätt** * ► nyttjanderätt till hus el. del av hus utan begränsning i tiden

bostadsrättsförening * ►en särskild ekonomisk förening vars medlemmar har obegränsad nyttjanderätt till hus el. del av hus

bostadssparande * ►sparande som ger förköpsrätt till småhus el. bostadsrätt i visst område

bottenlån * ►förmånligt lån för större delen av finansiering av fastighetsköp

brandförsvar * ►brandskydd

brandförsäkring * ►försäkring som ersätter skador vid eventuell brand

brandkår * ►manskap organiserat och utbildat för brandsläckning, kallas sedan 1987 räddningskår

brandskada * ►skada som uppkommit vid brand

bristfällig * ►som på grund av brister fungerar illa

bruksvärdeshyra * ►hyra som motsvarar hyran för andra lägenheter med likvärdig standard

budget * ►plan för användning av inkomster och fördelning av dem på olika utgifter under viss tid

budröstning * ►det att med hjälp av fullmakt rösta genom en annan person

byggprogrammet * ►utbildning i gymnasieskolan

bälteskudde * ►kudde som anpassar bilbälte till ett barns kropp

bärgningsbil * ►bil för bärgning av skadat fordon

C

Centrala studiestödsnämnden, CSN * ►central myndighet för frågor om ekonomiskt studiestöd; chefsmyndighet för studiemedelsnämnder och vuxenutbildningsnämnder

D

dagligvara * ►en typ av vara som fortlöpande förbrukas i hushållet

dagordning * ►lista på frågor som ska diskuteras vid ett sammanträde, även bildligt

Datainspektionen, DI * ►statlig myndighet som ansvarar för att personuppgifter behandlas så att otillbörliga intrång i personlig integritet inte sker

dataregister * ►register lagrad i dator

datumparkering * ►förbud på ojämnt datum parkera bil på den sida av gatan som har ojämna husnummer och vice versa

debitera * ►sätta upp på någons skuldräkning

defekt * ►brist eller fel i funktion el. utseende

definitiv * ►slutgiltig

departement * ►statsorgan som under regeringen ansvarar för viss gren av statsstyrelsen

deponera * ►lämna för tillfällig förvaring

depositionsavgift * ►ersättning för förvaring av något

destruktiv * ►som är inriktad på förstörelse, konkret och abstract

diagnostiskt prov * ►prov som visar kunskapsnivån

direktiv * ►anvisning om sättet att utföra visst uppdrag

disposition * ► 1. nyttjanderätt, men vanligen inte äganderätt
distansarbete * ► arbete på annan plats än den vanliga arbetsplatsen
distansundervisning * ► undervisning per korrespondens el. via tekniska hjälpmedel
distribuera * ► fördela och skicka ut på överenskommet el. regelmässigt sätt
dokument * ► skriftlig handling eller redogörelse
dokumentation * ► insamling och sammanställning av fakta
dop * ► ceremoni varvid upptagande i den kristna församlingen sker, symboliserad av vattenösnung
dossié * ► faktasamling om visst ämne
dossier * ► faktasamling om visst ämne
drift * ► pågående användning av viss resurs
dubbdäck * ► vinterdäck med dubbar
dubbelt medborgarskap * ► medborgarskap i två länder
dupera * ► medvetet ge felaktigt intryck, lura
dyrk * ► nyckelliknande verktyg för öppning av lås på annat sätt än det normala, används ofta vid inbrott
dämpa * ► göra svagare vad gäller verkningsgrad, effekt, intensitet e.d.

E

effekt * ► verkan
effektiv ränta * ► de totala kostnaderna för ett lån el. en kredit uttryckt i årsränta
efterfrågan * ► det att efterfråga
eftergymnasial * ► som kommer efter gymnasiestudier
efterkrav * ► betalning vid leverans av vara
eftersändning * ► sändning av t.ex. brev vidare till någon som flyttat till annan adress
ekvivalensbedömning * ► värdering av utländska högskoleutbildningar
ekvivalering * ► värdering av utländska högskoleutbildningar
elementär * ► enkel och grundläggande
elevvård * ► den verksamhet i skolan som skall tillgodose elevernas personliga behov
eliminera * ► fullständigt avlägsna ur visst sammanhang
elprogrammet * ► utbildning i gymnasieskolan
energiprogrammet * ► utbildning i gymnasieskolan
enhällig * ► som undantagslöst har samma åsikt
enkät * ► rundfråga, opinionsundersökning
ensamstående * ► som är utan anhöriga; som inte lever ihop med ngn
enskild väg * ► väg som inte underhålls av samhället
erinran * ► formell anmärkning
ersättning * ► 1. värde eller tjänst som ges som gottgörelse eller betalning 2. ngt som används för att ersätta ngt annat

estetiska programmet * ► utbildning i gymnasieskolan
examen * ► 1. prövning av en persons kunskaper
expedition * ► 1. iordningställande el. utförande av något 2. lokal där något iordningställs och vidarebefordras
exploatera * ► 1. ta i anspråk och bearbeta 2. hänsynslöst utnyttja
extern * ► som sker el. hör hemma utanför en viss enhet
extrem * ► som går alltför långt i en riktning

F

faktor * ► omständighet som bidrar till visst resultat
faktum * ► sakförhållande som ej kan bestrides
faktura * ►räkning på levererade varor el. utförda tjänster
farbegränsning * ► det att inom ett visst område råder högsta tillåtna hastighet
farblindhet * ► det att mista förmågan att uppskatta hastighet, särskilt p.g.a. långvarig körning
fastighetskontor * ► kommunal förvaltning som lyder under fastighetsnämnden; även lokalkontor hos bostadsföretag
fastighetsägare * ► den som äger en fastighet
fastställa * ► fastlägga, fastslå
felparkeringsavgift * ► påföljd i form av en avgift vid felparkering eller liknande
feriearbete * ► arbete som studerande gör under ledighet från studier
finansiera * ► tillhandahålla nödvändigt kapital för något
flervalsuppgift * ► uppgift till vilken ges flera möjliga svarsalternativ, varav ett är riktigt
flexibilitet * ► förmåga till anpassning till skilda situationer
flyttningsanmälan * ► uppgift om ändrad bostads- eller postadress som ska, enligt folkbokföringslagen, lämnas skriftligen till skattemyndigheten, försäkringskassan eller posten
folkbildning * ► undervisning i allmänbildande syfte med vuxna som målgrupp
folkbokföring * ► registrering av befolkningen som Skatteverket har hand om i Sverige
folkhögskola * ► skola för undervisning av vuxna elever, ofta internat
folkomröstning * ► omröstning i en viss fråga som alla röstberättigade kan delta i
folkrörelse * ► gruppbildning med en anslutning som omfattar breda samhällsskikt med demokratisk organisation och ofta ideella syften
fond * ► tillgångar som reserverats för något bestämt syfte och varav vanligen endast avkastningen förbrukas
fordonsbesiktning * ► undersökning av registrerade motorfordon som skall göras enligt bestämmelser i fordonskungörelsen
fordonsprogrammet * ► utbildning i gymnasieskolan
fortkörning * ► det att köra fortare än den högsta tillåtna hastigheten
fridlysa * ► lagligen skydda mot skadegörelse el. utnyttjande, särskilt med avseende på djur, växt el. naturområde

frikalla * ► befria från viss skyldighet

frisedel * ► intyg om befrielse från värnplikt

friskola * ► skola som inte tillhör det offentliga skolväsendet, ofta förening e.d. som huvudman

fritidsgård * ► lokal för ungdomar för fritidsaktiviteter

fritidshus * ► hus där man bor på fritiden

frivillig * ► som utförs av fri vilja; särskilt om person som efter eget beslut åtagit sig visst uppdrag

frontalkrock * ► kollision mellan två motorfordon kylare mot kylare

frånhända * ► avhända, beröva

fullborda * ► genomföra ända till färdigt resultat

funktionell * ► som väl fyller sitt syfte

färdighet * ► förmåga att utföra något i praktiken, ibland med hjälp av teoretiska kunskaper

färdmedel * ► medel för transport av personer

färdsätt * ► sätt att färdas, resa

födelsennummer * ► de tre siffror i personnumret som följer närmast efter födelsedatum: udda tal för man, jämmt för kvinna

följeslagare * ► person som åtföljer någon som sällskap

förarprov * ► gemensam benämning på teoriprovet och körprovet för körkort

förbise * ► av misstag låta bli att lägga märke till; underskatta

förbudsmärke * ► trafikmärke som förbjuder en viss handling

föredragningslista * ► förteckning av ärenden som skall behandlas vid sammanträde

föreningsstämma * ► högsta beslutande organet i en förening

förenklad självdeklaration * ► en av Skatteverket ifylld blankett som deklareringskyldig bara bekräftar med sin underskrift eller via sms e.d.

företrädare * ► rätt att komma i fråga i första hand

förflytta * ► föra till annan plats, konkret el. abstract

förhala * ► försöka fördröja behandlingen el. slutförandet av något

förlopp * ► sätt på vilket ngt försiggår eller utvecklas

förorening * ► oönskade, främmande ämnen

förpanta * ► pantsätta

försitta * ► försumma att utnyttja någonting

förstaspråk * ► det språk som barn lär sig först, modersmål

försummelse * ► underlåtenhet att fullgöra förpliktelse

försändelse * ► paket e.d. som befordras reguljärt med t.ex. post

försöksverksamhet * ► verksamhet som inte ännu är permanent

förutsättning * ► omständighet som utgör en nödvändig grund för något

G

generell * ► allmän

genombrott * ► 1. tillfälle då något el. någon bryter sig fram genom ett tidigare hinder 2. allmänt erkännande

genomfartsled * ► väg avsedd för snabb passage igenom el. förbi

gensvar * ► reaktion på något

girering * ► överföring av pengar från ett konto till ett annat

glesbygd * ► område med liten och utspridd befolkning

godkänd * ► som bedöms uppfylla fastställda krav; även ett av betygen i gymnasieskolan

gottgöra * ► ersätta, kompensera

granskning * ► prövning av att vissa krav är uppfyllda

gravsätta * ► nedsänka stoft av avliden i jorden, vanligen sedan jordfästning skett på annan plats

grundhyra * ► fast hyressumma, före eventuella tillägg

grundskola * ► obligatorisk nioårig skola

grundsärskola * ► skola för utvecklingsstörda elever med måttliga begåvningshandikapp

grundutbildning för vuxna * ► grundskoleutbildning för vuxna

gymnasieskola * ► frivillig skolform för i första hand åldersgruppen 16–19 år som innehåller 17 nationella program och en del ickenationella program

gäststuderande * ► medborgare i annat land som kommer till Sverige för att studera på högskola eller universitet

H

halkbana * ► särskilt iordningställd vägbana för träning på halt underlag

halvsyskon * ► person som har antingen mor el. far gemensam med viss annan person

handalfabet * ► alfabet för döva, där bokstäverna återges med olika ställningar av handen och fingrarna

hantverksprogrammet * ► utbildning i gymnasieskolan

hasch * ► narkotiskt berusningsmedel som framställs ur hampa

hastighetsöverträdelse * ► det att köra motorfordon för fort

helsyskon * ► syskon som har samma mor och far

hemställa * ► formellt begära hos myndighet

hemvist * ► plats där någon regelbundet uppehåller sig, om bostad el. annan regelbundet besökt plats

humanitär * ► som betingas av respekt för människovärde och grundläggande rättigheter

huvudled * ► större väg el. gata vars trafik har företräde i förhållande till korsande trafik

hyresavi * ► en blankett för inbetalning av hyra

hyresfastighet * ► fastighet som det finns hyreslägenheter i

hyresförhandlingar * ► förhandlingar mellan hyresvärderna och hyresgästföreningens representanter om hyran

Hyresgästernas Riksförbund * ► centralorganisation för hyresgäströrelsen
hyresgästförening * ► lokal organisation som arbetar för hyresgästernas gemensamma intressen
hyreskontrakt * ► avtal mellan hyresvärd och hyresgäst angående hyra
hyreslägenhet * ► lägenhet som en hyresgäst hyr av hyresvärden
hyresvärd * ► person el. företag som hyr ut bostad el. annan local
hänsyn * ► 1. medvetenhet om vikten av måttfullt uppträdande i syfte att ej skada el. störa omgivningen 2. det att ta med någon omständighet i beräkningen vid beslut, slutsatsdragning etc.
högerregel * ► trafikregel enligt vilken trafikant skall lämna företräde åt korsande trafik som kommer från höger
högskola * ► inrättning för eftergymnasial utbildning och forskning
högskoleprov * ► särskilt prov som ingår i provurvalet vid ansökan till högskolor och universitet
hörförståelse * ► förmåga att förstå det talade språket
hörsamma * ► att göra det som begärs el. föreslås i viss uppmaning

I

iaktta(ga) * ► 1. komma att upptäcka något nytt faktum 2. bete sig i enlighet med
icke godkänd * ► ett av betygen i gymnasieskolan
identifiera sig * ► 1. bestyrka sin identitet genom en godtagbar handling 2. känna sig som samma person som
identitetsbricka * ► liten bricka av metall e.d. med viktiga uppgifter om bäraren
identitetshandling * ► dokument som visar vem man är, t.ex. pass el. körkort
i hastigt mod * ► oöverlagt, i vredesmod
impuls * ► 1. plötsligt uppkommande lust att handla på visst sätt 2. kortvarig elektrisk strömstöt
inackorderingstillägg * ► del av studiehjälp som kan beviljas till elever vid t.ex. folkhögskola
inbetalningskort * ► blankett för att betala in en summa i banken
individuellt program * ► utbildning i gymnasieskolan baserad på en individuell utbildningsplan för den enskilda eleven
industriprogrammet * ► utbildning i gymnasieskolan
infart * ► sträcka som utgör övergång från större till mer lokala kommunikationsleder el. till uppställningsplats e.d.
informell * ► något som kännetecknas av ett minimum av yttre former som etikett, konventioner etc.
inkallelseorder * ► order att inställa sig till militärtjänst
inkvartering * ► tillfällig bostad
inläsningstjänst * ► tjänst där man läser in text för synskadade och dövblinda
inneboende * ► 1. som är naturlig för någon el. något 2. person som hyr viss del av annans bostad

insats * ► 1. löstagbart tillbehör 2. värde som riskeras i förhoppning om vinst 3. utfört gott arbete som bidrar till visst resultat 4. Insatslägenhet

insatslägenhet * ► lägenhet i vilken den boende själv satsar pengar för att täcka en del av framställningskostnaderna

inskolning * ► anpassning av nybörjare

inskolningsperiod * ► den tid då anpassning av nybörjare sker

inskränka * ► begränsa

instruktion * ► anvisning om lämpligt tillvägagångssätt

inställa sig * ► 1. infinna sig, anmäla sig 2. inrikta sig, ha en viss attityd

integration * ► process som leder till att skilda enheter förenas; även resultatet av en sådan process. Ofta med tonvikt på utjämning av skillnader

internatbidrag * ► statligt bidrag för att täcka kostnader för resor och uppehälle för deltagare i korta utbildningskurser vid folkhögskolor och liknande, särskilt för handikappade och distansstuderande

intervju * ► utfrågning av en person i samtalsform

intresseanmälan * ► det att anmäla sitt intresse

inträdeskrav * ► krav för att komma in på t.ex. en utbildning

intyg * ► underskrivet dokument som utgör formellt bevis för ngnns kompetens e.d.

invändning * ► avvikande ståndpunkt

jordfästning * ► religiös ceremoni i samband med begravning

joule * ► mått som anger energiinnehållet i födoämnen el. energiomsättning i kroppen

jämlikhet * ► det att varje person anses vara lika mycket värd som varje annan

jämställdhet * ► det att vara jämställd, särskilt i fråga om kvinna i förhållande till man

K

kalori * ► ofta om kilokalorier för att ange energiinnehållet i födoämnen el. energiomsättningen i kroppen

Kammarkollegiet * ► centralt ämbetsverk under justitiedepartementet som bl.a. auktoriserar tolkar och översättare

kapitalvara * ► vara som ej omedelbart kan förbrukas, t.ex. bil, TV el. hushållsmaskin

karaktärsämne * ► studieämne som är speciellt för ett visst studieprogram i gymnasieskolan

klassföreståndare * ► lärare som har huvudansvar för viss skolklass

kokskåp * ► litet utrymme för matlagning, pentry

kokvrå * ► litet utrymme för matlagning, pentry

kollision * ► häftig sammanstötning i trafiken

kombinationslås * ► en typ av lås som öppnas genom att inställas på viss kombination av siffror el. genom vridning av rattar

kommunalråd * ► politiskt tillsatt ledande tjänsteman i en kommun

kommunal vuxenutbildning * ► kommunal utbildning avsedd för vuxna som saknar sådana färdigheter som normalt uppnås i grundskolans högstadium och gymnasieskola

kommundelsnämnd * ► administrativ enhet i en del kommuner, även kallad stadsdelsnämnd

kommundelsråd * ► råd valt av medlemmarna i en del av en storkommun

kommunfullmäktige * ► beslutande organ i en kommun bestående av ledamöter valda i kommunalval

kommunikation * ► 1. överföring av själsligt el. intellektuellt innehåll med hjälp av t.ex. teknisk utrustning 2. Trafikförbindelse

kommunstyrelse * ► verkställande organ i en kommun

komplicerad * ► invecklat sammansatt

konfidentiell * ► som endast bör meddelas i förtroende inom en sluten grupp och alltså är hemlig för utomstående

konkav * ► jämnt buktad inåt, särskilt om optik

konsekvens * ► logiskt oundviklig följd av viss handling

konsistens * ► viss grad och typ av fasthet

konstruktiv * ► som på ett positivt sätt är inriktad att bygga upp något

konsumtion * ► förbrukning av vissa varor och tjänster

kontinuerlig * ► som pågår hela tiden

kontinuitet * ► fortlöpande sammanhang över en längre tidsperiod

kontrollmärke * ► utgör bevis av något slag, t.ex. att viss avgift erlagts

konventionell * ► som följer överenskomna regler och konventioner; även formell

konvex * ► jämnt buktad utåt, särskilt om optik

korpidrott * ► motionsidrott som organiseras på t.ex. arbetsplatserna bland de anställda

korporationsidrott * ► motionsidrott som organiseras på t.ex. arbetsplatserna bland de anställda

kortsiktig * ► som gäller inom en kort tidsperiod

kreditkostnad * ► gemensam benämning för ränta, uppläggningsavgift och aviseringsavgift i samband med lån

kreditupplysning * ► upplysning om en persons ekonomiska ställning som läggs till grund för beslut om kredit

kremering * ► bränning av avliden persons kropp

kursplan * ► dokument där målen för undervisningen i grund- och gymnasieskolan anges

kvartal * ► fjärdedels år

kyrklig vigsel * ► vigsel som utförs av en behörig representant för kristet samfund

kyrkoavgift * ► den som tillhör Svenska kyrkan betalar en lokalt och regionalt beslutad kyrkoavgift

kännetecken * ► utmärkande dragegenskap som fungerar såsom igenkänningstecken för viss typ av företeelse

kärnämne * ► allmänna, gemensamma ämnen för elever på olika studieprogram i gymnasieskolan

körkortstillstånd * ► intyg som krävs enligt lagen för att kunna få körkort

L

landsting * ► beslutande församling i ett län, särsk. i sjukvårdsfrågor

leasing * ► det att hyra av någon, ofta avseende maskiner e.d.

legitimation * ► 1. identitetskort 2. behörighet att utöva viss verksamhet 3. det att bevisa sin identitet

legitimationshandling * ► identitetshandling

legitimerad * ► som är behörig att utöva ett visst yrke

lekman * ► person som inte är fackman inom ett område

likvärdig * ► värd lika mycket som

livsmedelsprogrammet * ► utbildning i gymnasieskolan

lysning * ► meddelande om äktenskap i samband med gudstjänst

långsiktig * ► som inriktar sig på period långt fram i tiden

lägenhet * ► bostad i flerfamiljshus

län * ► större geografiskt område som utgör en förvaltningsenhet direkt underställd staten

Länkarna * ► sammanslutning av f.d. alkoholister som hjälper varandra att komma ifrån missbruket

länkförening * ► sammanslutning av f.d. alkoholister som hjälper varandra att komma ifrån missbruket

länsstyrelse * ► högsta civila förvaltningsmyndighet i ett län

läromedel * ► pedagogiskt hjälpmedel för direkt användning i undervisningen, särsk. böcker, bildband m.m.

läroplan * ► övergripande anvisningar om skolundervisningens innehåll, mål och metoder

läsfärdighet * ► grad av förmåga att läsa

läsförståelse * ► grad av förståelse av vad man läser

läsåår * ► den del av ettårsperiod då undervisning pågår i skola e.d.

lösning * ► 1. vätska och annat ämne 2. metod som leder till riktigt svar på ett intellektuellt problem

M

mandatperiod * ► normal tidrymd mellan två politiska val

medansvarig * ► person som tillsammans med någon annan är ansvarig för någonting

medieprogrammet * ► utbildning i gymnasieskolan

medlemskap * ► det att vara medlem i någonting

militärtjänstgöring * ► tjänstgöring inom krigsmakten, värnpliktstjänstgöring

miljöfarlig * ►farlig för naturen

miljövård * ►arbete med den yttre miljön, t.ex. naturvård

minderårig * ►som ej nått tillräcklig ålder för fullt självständig ställning

minneslund * ►begravningsplats där avlidnas aska strös ut el. grävs ned och där individuella gravar saknas

minoritet * ►grupp som har färre medlemmar än konkurrerande grupp

missförstånd * ►felaktig tolkning av innehåll, avsikt e.d.

misstrogen * ►som inte anser sig kunna lita på någon el. något

misstänksam * ►som ofta hyser misstankar

modersmål * ►det språk som barn lär sig först, förstaspråk

modersmålsundervisning * ►skolundervisning i invandrar- och minoritetslevers modersmål

motion * ►1. formellt förslag i beslutande församling 2. kroppsörelser som främjar hälsan och välbefinnandet

motionera * ►1. lägga fram förslag i beslutande församling 2. utföra kroppsörelser i syfte att främja hälsan och välbefinnandet

motiv * ►1. underliggande orsak till viss handling 2. ämne, tema för konstnärlig framställning

motivation * ►drivkraft, intresse

motivera * ►1. ange el. utgöra skäl för 2. skapa motivation

motorfordon * ►motordrivet fordon

motortrafikled * ►väg för snabb trafik utan skilda körbanor

motprestation * ►prestation som utförs i gengäld för åtnjuten tjänst e.d.

mottagning * ►1. tillfälle då besökande tas emot 2. lokal där besökande tas emot

motvillighet * ►det att inte gärna acceptera någonting

mycket väl godkänd * ►ett av betygen i gymnasieskolan

mygla * ►otillbörligt agera i hemlighet för att uppnå fördelar

myndighet * ►1. ställning som juridiskt fullvärdig medborgare 2. samhällsorgan med egen maktbefogenhet inom visst område

målinriktad * ►inriktad på bestämt mål

målrelaterad * ►som innebär att uppnådda prestationer jämförs med ett i förväg uppställt mål och inte med andras prestationer

målsättning * ►avsett resultat av verksamhet

mänsklig faktor * ►ofullkomlighet hos människan, ofta som en sorts ursäkt för slarv o.d.

mönstring * ►granskning och inskrivning av värnpliktiga

mörkerkörning * ►det att köra t.ex. bil i mörker

N

namnförtydligande * ►textat namn under signaturen

nationellt program * ►program i gymnasieskolan som finns över hela landet

naturalisation * ►rättslig akt där en utlänning upptas till medborgare i den stat där han bor

naturbruksprogrammet * ►utbildning i gymnasieskolan

naturorienterande skolämne, NO-ämne * ►skolämnen biologi, kemi, fysik och teknik

naturvetenskapsprogrammet * ►utbildning i gymnasieskolan

O

oavhängig * ►självständig, oberoende

obenägen * ►ovillig

oberäknelig * ►vars handlande inte kan förutses

obetingat * ►absolut, oinskränkt

obligatorisk * ►som måste ingå i visst skeende el. tillstånd, bindande, inte frivillig

observation * ►noggrant och uppmärksamt iakttagande

obstinat * ►mycket trotsig

ofrivillig * ►som utförs utan avsikt

omedelbar * ►som står i direkt relation till något

omfartsväg * ►väg som är avsedd att leda trafiken förbi tätort

omgift * ►gift för minst andra gången

omständighet * ►sakförhållande som har betydelse i visst sammanhang, villkor

omval * ►val av samma person för ännu en valperiod

omvårdnadsprogrammet * ►utbildning i gymnasieskolan

ordningsfråga * ►fråga som gäller sätt att genomföra viss sammankomst

organisationsnummer * ►nummer som fastställs för bl.a. aktiebolag, handelsbolag, ekonomiska föreningar samt kommuner och församlingar

organisk * ►1. som har att göra med kroppen hos människa el. djur el. tillhör växtriket 2. som är uppbyggd kring kedjor av kolatomer

orienteringsämne, oä * ►skolämne där kunskapsinhämtning är det viktigaste

oviss * ►vars utveckling man är osäker på

P

partiell * ►ofullständig, till en del

partisk * ►som tar parti för någon el. något, orättvis, osaklig

pass * ►legitimationshandling för resa utomlands

pedantisk * ►överdrivet noggrann och petig, om person, handling e.d.

personkonto * ► personligt bankkonto vars kontonummer kan vara identiskt med innehavarens personnummer

personlighet * ► helheten av de psykiska egenskaper som utmärker en person

personregister * ► samling av personuppgifter ordnad så att den möjliggör och underlättar sökningar och sammanställningar av information om individer

personsökare * ► signalanordning med vars hjälp en viss eftersökt person kan nås från en central

pilotfall * ► första el. förberedande av sitt slag

policy * ► grundprinciper för ett företags el. en organisations handlande

postanvisning * ► betalningshandling som efter underskrift utväxlas mot pengar

postförskott * ► försändelse som måste betalas på innan den lämnas ut

postgymnasial * ► eftergymnasial

prekär * ► mycket bekymmersam

prenumeration * ► det att för viss tid beställa och i förväg betala tidning e.d.

prestation * ► något som åstadkommit el. fullgjorts

prestige * ► hög grad av anseende och inflytande

prioritera * ► ge företräde åt

progressiv * ► 1. positiv till förändringar och utveckling 2. gradvis ökande 3. Fortskridande

prolongera * ► bevilja förlängning el. uppskov

promemoria, PM * ► kort skriftlig redogörelse el. kortfattat direktiv

proportionell * ► som har en omfattning som varierar men står i bestämd relation till något annat

proposition * ► förslag om beslut från regering till riksdag

prostitution * ► det att skaffa sig inkomster genom att erbjuda sin kropp till sexuellt utnyttjande

protokoll * ► formell redogörelse för vad som förekommit och beslutats vid sammanträde

provisorisk * ► som gäller el. fungerar endast under en övergångstid

provocera * ► utmana, reta

provokation * ► provocerande handling

prövning * ► 1. undersökning 2. psykisk påfrestning

punktskrift * ► blindskrift vars tecken utgörs av upphöjda punkter i olika formationer

påbudsmärke * ► trafikmärken som talar om vad man måste göra, gäller ofta körriktning el. körbana

påfart * ► fartökningssträcka i samband med infart till motorväg el. motortrafikled

påtryckning * ► åtgärd vidtagen för att få någon att göra det man vill

R

rabatt * ► avdrag på pris, nedsättning

rastlös * ► okoncentrerad på ett nervöst sätt

redogörelse * ► längre förklarande beskrivning

referat * ► översiktlig redogörelse, sammandrag

referensgrupp * ► 1. grupp av personer som tillsätts för att bedöma viss fråga 2. grupp vars medlemmar man identifierar sig med

reform * ► samhällelig förändring som är avsedd att leda till förbättring

region * ► större geografiskt område

registrera * ► 1. föra in i ett register 2. Uppmärksamma

registreringsbesiktning * ► besiktning som behövs om några ändringar, som inte överensstämmer med registreringsbeviset, har gjorts på bilen

registreringsbevis * ► handling som visar att bilen är registrerad

rektorsområde * ► område där en rektor ansvarar för grundskoleundervisningen

relatera * ► 1. sätta i samband med 2. återge händelseförlopp

relation * ► förhållande

relativ betygsättning * ► betygsättning där elever jämförs med varandra

remittera * ► 1. skicka på remiss 2. ge remiss åt en patient

reservation * ► avvikande mening; förbehåll

resignera * ► tröttna och inse det omöjliga i att uppnå visst mål

respektera * ► känna el. visa respekt för

restriktion * ► inskränkning, förbehåll

resurs * ► något som finns att tillgå för viss verksamhet, särskilt om pengar

resursskola * ► speciell enhet inom grundskolan med undervisning och omsorg för utåtagerande elever

resurssvag * ► som har dåligt med ekonomiska medel

riksdag * ► benämning på det folkvalda parlamentet i Sverige

råd * ► 1. samling personer som utsetts att fatta beslut 2. det att ha tillräckligt med pengar för visst syfte 3. lämpligt sätt att lösa ett problem

rådgivande * ► som ger råd

rådgivningsbyrå * ► byrå för rådgivning

räddningskår * ► organ som svarar för kommunens räddningsinsatser

ränta * ► avkastning på kapital eller priset på kredit

rörelse * ► 1. det att röra något, särskilt kroppsdel 2. mindre företag

röstberättigad * ► person som har rätt att rösta

rösthemlighet * ► skydd för väljarens integritet i allmänna val

röstlängd * ► förteckning över röstberättigade inom väljarkår

rösträtt * ► rättighet att rösta

röstsedel * ► en lista med kandidater som ställer upp för visst parti vid val

S

sambo * ► sammanboende

samfällighet * ► organisation som samordnar viss verksamhet

samförstånd * ► ömsesidigt förstående

samhällsinformation * ► information om samhällliga frågor

samhällskunskap * ► ett skolämne inom vilket man studerar hur ett samhälle fungerar

samhällsorienterande ämne, SO-ämne * ► skolämnen samhällskunskap, religionskunskap, geografi och historia

samhällsplanering * ► riktlinjer för planering av bebyggelse, kommunikationer osv.

samhällsvetenskapsprogrammet * ► utbildning i gymnasieskolan

samlad skoldag * ► skoldag under vilken verksamhet anordnas även under den tid som inte tas upp av lektioner

samlevnadsproblem * ► problem att leva tillsammans med andra människor, spec. med tanke på samarbete och hänsynstagande

sammanboende * ► som bor tillsammans utan att vara gifta, sambo

sammansatt klass * ► klass som består av flera årskurser

sammanträde * ► möte

samordning * ► det att organisera olika verksamheter för gemensamt syfte

samråd * ► överläggning för att enas om gemensamt handlande, ofta i formellare sammanhang

samtycke * ► medgivande

separera * ► 1. uppdelna något på funktionellt oberoende enheter; särskilja beståndsdelar i 2. flytta isär

singelolycka * ► trafikolycka där ett enda fordon är inblandat

självstyrande * ► som i stor utsträckning självständigt fattar beslut om den egna verksamheten

skadeanmälan * ► anmälan om en skada

skiljelinje * ► vägmärkning som inte får köras över med något av fordonets hjul

skolbispisning * ► skolmatsal

skolexpedition * ► skolans kansli

skolgång * ► det att gå i skolan

skolhälsovård * ► kostnadsfri hälsovård för barn i grundskola och gymnasium

skolka * ► vara borta utan skäl, smita

skolleda * ► det att vara mycket trött på skolarbetet

skolledning * ► ledningen av en skola

skolmognadsprov * ► diagnostiskt prov som avser att bedöma barns skolmognad

skolpeng * ► det penningbelopp per elev som kommunen betalar till skola

skolplikt * ► skyldighet för barn mellan sju och sexton år att gå i skolan

skolskjuts * ► kostnadsfri transport av skolbarn som ordnas av kommunen

skoltrötthet * ► det att vara trött på skolgång

skolunderbyggnad * ► genomgången skolutbildning

sladdning * ► oavsiktlig glidning åt sidan med fordon vars hjul förlorat väggreppet

släpvagn * ► påhångsfordon utan egen drivkraft

snus * ► finmalen tobak avsedd att läggas under läppen

specialskola * ► skola för undervisning av barn och ungdomar med synskada, hörselskada, språkstörning el. rörelsehinder

spärrlinje * ► vägmarkering som inte får köras över med något av fordonets hjul

stadigvarande * ► som fortgår utan avbrott

Statens skolverk * ► central förvaltningsmyndighet för det svenska skolväsendet

statsbidrag * ► anslag av statsmakt till olika verksamheter

stickprovskontroll * ► det att undersöka något med hjälp av slumpmässigt urval av enheter ur en större mängd

stimulering * ► det att öka verksamheten hos kroppsorgan; även allmänt om annan påverkan med syfte att öka verksamhet

studiebidrag * ► 1. del av studiehjälp på gymnasial nivå 2. del av studiemedel på högskolenivå

studiecirkel * ► mindre grupp personer som gemensamt studerar något, vanligen vid studieförbund

studieförberedande program * ► de teoretiska programmen i gymnasieskolan

studieförbund * ► organisation som bedriver utbildningsverksamhet och har nära förbindelse med olika folkrörelser

studiehjälp * ► gemensam benämning för studiebidrag, extra tillägg och inackorderingstillägg, kan beviljas till studerande på gymnasial nivå

studielån * ► den del av studiemedel som skall betalas tillbaka

studiemedel * ► gemensam benämning för studielån och studiebidrag

studieplan * ► arbetsplan för längre studier inom ett område

studierektor * ► den som har ansvar för planläggningen av undervisningen vid en skola el. högskola

studierådgivning * ► det att ge råd om studier

studiestöd * ► den gemensamma benämningen för olika former av ekonomisk hjälp till studerande

styrelse * ► grupp valda ledamöter som utövar högsta makten inom företag, förening el. institution

styvbarn * ► makes eller makas barn med annan kvinna eller man

styvförälder * ► person som inte är förälder till viss person men som är gift med hans eller hennes mor eller far

stödundervisning * ► speciell undervisning för att hjälpa elever som har svårigheter i skolarbetet

suppleant * ► person som är ersättare för ordinarie ledamot i styrelse e.d.

svenska för invandrare, SFI * ► vuxenutbildning som ska ge kunskaper i det svenska språket och om det svenska samhället. Kommunerna är skyldiga att erbjuda sfi till nyanlända vuxna invandrare

svenska som andra språk * ► ämne i skolan

säkerhetsrisk * ► ngn eller ngt som innebär eller påstås innebära en fara för ett lands militära säkerhet; även i andra sammanhang än militära
särbo * ► person som inte bor tillsammans med sin partner
särkullbarn * ► barn utanför nuvarande äktenskap el. samboförhållande
särskola * ► skolform för utvecklingsstörda
särvux * ► utbildning för vuxna utvecklingsstörda

T

teckenspråk * ► uppsättning betydelsebärande gester med vars hjälp praktiskt taget varje tänkbart innehåll kan uttryckas
teckenspråkstolk * ► person som tolkar mellan tal och teckenspråk
tendens * ► antydd benägenhet till visst handlande
termin * ► 1. halvt läsår i skolan 2. tidsperiod för inbetalning av skatt etc
tillgodokvitto * ► kvitto som visar för vilket värde varor kan tas ut som ersättning för varor som lämnats tillbaka
tillgodoräkna sig * ► erkänna såsom ett plus el. en merit hos någon
tillgänglig * ► 1. som man kan nå 2. som man har tillgång till
tillhållarlås * ► dörrlås med visst antal rörliga spärrar
tillvalsämne * ► skolämne som studeras av vissa elever vid sidan av de gemensamma ämnena
tillämpa * ► använda för praktiska syften
tjällossning * ► upptining av tjälfrusen jord
tomgång * ► körning av motor utan att någon kraftöverföring sker
totalvägrare * ► person som vägrar att göra någon som helst värnplikt
transumt * ► utdrag ur skriftlig handling
trevare * ► försiktigt försök till kontakt för att få en första uppfattning om någon motparts inställning
trossamfund * ► organisation av människor som har samma tro
träningsskola * ► del av den obligatoriska särskolan
tätort * ► tätbebyggt samhälle med minst 200 invånare

U

undangömma * ► placera på ett avskilt, hemligt ställe
underkänd * ► som bedöms ej uppfylla de erforderliga kraven
underrättelse * ► meddelande, upplysning
undersökningsledare * ► den polisman som leder en brottsundersökning
underårig * ► person som inte uppnått gällande myndighetsålder
uppehållsort * ► plats där man för tillfället vistas
uppiggande * ► som piggar upp

uppkörning * ► körprov
upplupen ränta * ► ränta som sammanräknats till en viss tidpunkt
upplysning * ► kortare meddelande som avses vara till direkt praktisk nytta
upplåtelse * ► det att låta någon använda något utan att upphöra att äga det
uppläggningskostnad * ► kostnad i samband med ordnande av kredit vid avbetalningsköp el. lån
upprop * ► 1. kontroll av närvaro 2. offentlig vädjan om stöd
uppskatta * ► 1. göra en ungefärlig beräkning 2. förstå att sätta värde på
uppskjuta * ► förlägga till senare tidpunkt
utbetalningskort * ► blankett som används för utbetalning från konto kontant till adressat
utdrag * ► urval ur en text
utfall * ► 1. angrepp, anfall 2. Resultat
utfart * ► väg som leder ut från någonting
utfärda * ► låta framställa i lagligt bindande form
utlåtande * ► omdöme grundat på undersökning el. granskning ofta på särskilt uppdrag
utlösande faktor * ► direkt anledning till något
utnyttja * ► dra nytta av, använda
utryckningsfordon * ► gemensam benämning för motorfordon som finns i beredskap för nödsituationer, t.ex. ambulans, polis- och brandbil
utslagsgivande * ► avgörande
utsläpp * ► 1. det att släppa ut miljöfarlig vätska el. gas 2. om det som släpps ut 3. om plats där detta sker
utvecklingssamtal * ► samtal mellan lärare och föräldrar

V

valbarhet * ► den egenskapen att kunna väljas till riksdagsledamot, landstingsledamot, kommun- el. kyrkofullmäktig
valberedning * ► särskilt utsedd arbetsgrupp med uppgift att föreslå ledamöter i kommande styrelse
valhemlighet * ► det att varje röst vid politiskt val avges på ett sätt som gör det omöjligt att spåra den röstande personen
vapenfri tjänst * ► tjänstgöring som alternativ till värnpliktstjänstgöring
vattenplaning * ► det att ett fordonsdäck vid högre hastighet på vått underlag förlorar kontakten med vägbanan på grund av att en vattenkil bildats framför fordonets hjul
vederbörande * ► den person som avses el. berörs av en sak
vedergällning * ► 1. hämnd 2. något som utdelas som ersättning för viss insats
vidkännas * ► 1. drabbas av något obehagligt 2. erkänna att något existerar
vilseleda * ► leda på fel väg
viltolycka * ► krock mellan fordon och vilt

vinterdäck * ► kraftiga bildäck som är avsedda för vinterkörning
vistelseort * ► uppehållsort
vitsord * ► betyg, omdöme
vägleda * ► 1. visa vägen 2. hjälpa, ge goda råd
väl godkänd * ► ett av betygen i gymnasieskolan
värdering * ► 1. beräkning av en saks värde 2. uppfattning om vad som är bra el. dåligt
värnplikt * ► medborgares skyldighet att delta i sitt lands militära försvar
värnpliktstjänstgöring * ► det att fullgöra sin värnplikt

Y

yrkesförberedande program * ► de praktiska programmen i gymnasieskolan

Å

årskurs * ► studieår i skolan, klass
återbetala * ► betala tillbaka
återgång * ► 1. det att återgå till tidigare läge 2. ogiltigförklaring av ett åtal
återkalla * ► 1. uppmaning att komma tillbaka 2. dra tillbaka såsom rättslig handling
återremittera * ► skicka ett ärende från en beslutande församling till beredande organ för ny behandling
återverkan * ► konsekvens, följd
åtgärd * ► handling, ingripande, behandling

Ä

ärende * ► 1. uppdrag 2. fråga, mål

Ö

ömsesidig * ► som gäller två parter, inbördes, gemensam
överföring * ► det att flytta något från en punkt till en annan
övergångsbestämmelse * ► bestämmelse som gäller under en viss period efter det att den gamla bestämmelsen slutat gälla och den nya blivit giltig
övergångsperiod * ► en viss period efter det att den gamla bestämmelsen slutat gälla och den nya blivit giltig
överbäga * ► 1. tänka igenom noga, fundera på 2. vara fler, dominera
övningskörning * ► praktisk träning i bilkörning under en lärares ledning